

ĐỂ TRÁNH NGUY CƠ TỤT HẬU KINH TẾ

Chính sách phát triển kinh tế nhiều thành phần theo định hướng chủ nghĩa xã hội của Đảng và Nhà nước trong những năm qua đã làm cho nền kinh tế nước ta vượt qua vòng xoáy nghiệt ngã của cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới và khu vực Châu Á - Thái Bình Dương. Bức tranh toàn cảnh nền kinh tế đất nước năm 2001 cho thấy nổi bật gam màu sáng, đây là dấu hiệu đáng mừng cho đất nước sau 15 năm đổi mới.

Thạc sĩ: Vũ Đăng Hiến

Trong lúc thế giới đang chao đảo bởi các cuộc chiến tranh sắc tộc và xung đột khu vực triển miên, đặc biệt là sau sự kiện 11/9, nền kinh tế đang trên đà xuống dốc thì Việt Nam được xem là khu vực ổn định, là nơi có môi trường đầu tư vào loại tốt nhất khu vực Châu Á - Thái Bình Dương. Tốc độ tăng trưởng kinh tế năm 2001 đạt mức 6,8%, đứng vào hàng thứ 2 thế giới, chỉ sau Trung Quốc. Cơ cấu kinh tế (theo GDP) chuyển dịch theo chiều hướng tích cực, tỉ trọng công nghiệp 38%, dịch vụ 39%, Nông-Lâm-Thủy sản 23%. Theo những số liệu báo cáo của các ngành cho thấy: từ năm 1987 đến nay, Chính phủ ta đã cấp giấy phép cho 3.400 dự án đầu tư nước ngoài với tổng số vốn lên tới 37 tỷ USD. Riêng trong năm 2001, chúng ta đã có 462 dự án đầu tư với tổng số vốn hơn 3 tỷ USD, đây là mức tăng trưởng đầu tư cao nhất trong vòng 3 năm qua. Đồng thời trong năm qua các nhà tài trợ cũng đã cam kết cung cấp cho nước ta 2,4 tỷ USD, đưa tổng số vốn ODA từ năm 1993 đến nay lên 17 tỷ USD. Đây là những con số đáng phấn khởi, khẳng định quyết tâm vươn lên tránh nguy cơ tụt hậu về mặt kinh tế của Đảng, Nhà nước và nhân dân ta để vững tin bước vào thiên niên kỷ mới.

Chính sách phát triển kinh tế, xã hội mà Nghị định đại hội Đảng IX

Khu chế xuất Tân Thuận - một trong những khu chế xuất hoạt động hiệu quả

đề ra đang đứng trước những thuận lợi, khó khăn, thách thức đan xen nhau. Tình hình kinh tế, chính trị, xã hội thế giới đang có sự biến động lớn do chính sách hiệu chiến và bành trướng của một số thế lực đang lôi cuốn nhiều quốc gia vào vòng xoáy bạo lực chiến tranh. Thị trường xuất khẩu thế giới sau sự kiện 11/9 đang bị thu hẹp, nhất là thị trường Mỹ, Nhật Bản và EU đã ảnh hưởng xấu đến các hoạt động xuất khẩu của nước ta. Mặt khác một số mặt hàng xuất khẩu chủ lực của ta như: gạo, cà phê, cao su, thủy sản, giày dép, may mặc sẵn vẫn chưa tìm được thị trường ổn định. Bước sang năm 2003, nước ta bắt đầu thực hiện một số điều khoản của AFTA, do vậy khả năng cạnh tranh,

hàng ngoại lấn át hàng nội là điều khó tránh khỏi. Thế và lực về mặt kinh tế của nước ta trong khu vực tuy đã có những bước cải thiện đáng kể song vẫn còn ở vị trí rất khiêm tốn.

Theo tính toán của các nhà chiến lược kinh tế, với mức tăng trưởng bình quân như hiện nay của nước ta là 6,8% thì phải mất khoảng 29 năm nữa chúng ta mới đuổi kịp nước láng giềng Philippin để đạt mức bình quân đầu người 2.682 USD; 34 năm mới đuổi kịp Thái Lan để có mức thu nhập đầu người 3.729 USD và phải mất 68 năm mới kịp Singapore với mức thu nhập 24.664 USD người/năm (với điều kiện mức tăng trưởng Singapore là 0%). Điều này không có thể xảy ra

được, bởi các nước láng giềng trong khu vực cũng đang có những chủ trương cải cách kinh tế mạnh mẽ trên nhiều lĩnh vực. Do vậy, trong các nguy cơ mà Đảng ta đã xác định thì nguy cơ tụt hậu về mặt kinh tế đang dần hiện rõ, khó tránh khỏi, đây thực sự là một thách thức lớn đối với nước ta.

Trong lúc đó, hiện nay các thế lực phản động và thù địch đang tìm cách chống phá công cuộc đổi mới của Đảng ta. Mặc dù trong thời gian qua Việt Nam và Hoa Kỳ đã ký hiệp ước thương mại, song trên lâm ần, buôn bán với Mỹ đâu có dễ như người ta tưởng. Thực tế vừa qua cho thấy, đã có không ít kẻ cho rằng Việt Nam vừa hồ hởi đổi mới, vừa lo lắng nền kinh tế thị trường phát triển sẽ làm sạt lở chế độ. Bởi theo họ, cơ thể vạm vỡ của nền kinh tế thị trường rồi sẽ đến một lúc nào đó phá tung chiếc áo chính trị chật hẹp đang ràng buộc nó. Chính vì vậy mà chúng ta đừng đơn giản cho rằng đó chỉ là những lời nói suông. Mở cửa hội nhập đâu có đơn giản chỉ là ngọn gió mát lành về mặt kinh tế, mà nó còn chứa đựng trong đó những mưu toan chính trị của các thế lực đen tối, những áp đặt độc đoán về dân chủ, nhân quyền. Những yếu tố đó có thể dẫn đến sự mất ổn định về chính trị bất cứ lúc nào nếu chúng ta thờ ơ mất cảnh giác. Do đó, để đảm bảo cho đất nước không bị tụt hậu về mặt kinh tế, chúng ta cần có những chủ trương và biện pháp mạnh mẽ hơn về mặt kinh tế - xã hội. Trên cơ sở chiến lược phát triển kinh tế xã hội từ nay đến năm 2010 và 2020 mà Nghị quyết Đại hội Đảng IX đã xác định, cần tập trung vào mấy vấn đề cơ bản sau đây:

Thứ nhất, coi trọng chiến lược phát triển kinh tế hướng ngoại hợp lý trong từng giai đoạn. Trong đó từng ngành, từng cấp, từng cơ sở cần tích cực ứng dụng những thành tựu tiên tiến về khoa học, công

nghệ. Đổi mới hệ thống trang thiết bị máy móc, phương tiện, không ngừng nâng cao chất lượng, tăng khả năng cạnh tranh của hàng hóa Việt Nam trên thị trường quốc tế là yếu tố quan trọng để đẩy nhanh tốc độ phát triển kinh tế, tạo tích lũy, tái đầu tư, mở rộng sản xuất.

Bài học kinh nghiệm thành công của các nước có nền kinh tế phát triển đều bắt đầu từ chiến lược phát triển kinh tế theo chiều hướng hướng ngoại. Khi quyết định đầu tư, xây dựng các cơ sở sản xuất họ đều đặt vấn đề khoa học và công nghệ tiên tiến lên hàng đầu, kiên quyết loại bỏ những dây chuyền công nghệ cũ, lạc hậu ra khỏi quy trình đầu tư sản xuất. Còn đối với nước ta, do những lý do "tế nhị" nên hiện nay nhiều cơ sở sản xuất vừa lắp đặt xong máy móc, thiết bị dây chuyền công nghệ đã lạc hậu so với

chúng ta chưa chú ý đến. Chính điều này đã làm giảm khả năng cạnh tranh của hàng hóa Việt Nam trên trường quốc tế. Trong điều kiện kinh tế thị trường, sản xuất được hàng chất lượng tốt đã khó, nhưng bán được hàng lại càng khó hơn, bởi vấn đề quyết định phát triển sản xuất là thị trường. Nếu không có chiến lược quảng bá thì hàng hóa Việt Nam không có chỗ đứng trên thị trường, đặc biệt là vấn đề thương hiệu hàng hóa. Bài học: kẹo dứa Bến Tre, cà phê Trung Nguyên, thuốc lá Vinataba, nước mắm Phú Quốc... bị nước ngoài chiếm đoạt thương hiệu, dẫn đến hậu quả ảnh hưởng nghiêm trọng đến uy tín, chất lượng, hiệu quả kinh doanh trên thị trường quốc tế. Đặc biệt gần đây, Petrol VN, một công ty lớn vào loại bậc nhất nước ta và có tầm cỡ quốc tế đang có nguy cơ mất thương hiệu. Tất cả những điều đó cho chúng ta thấy tính cấp bách cần phải có chiến lược quảng bá về thương hiệu hàng hóa Việt Nam trên thị trường thế giới.

Ba là, tiếp tục đổi mới hệ thống pháp luật, tạo hành lang thông thoáng để thu hút vốn đầu tư trong và ngoài nước. Kể từ lúc Luật Đầu tư ra đời đến nay, Chính phủ đã nhiều lần bổ sung, sửa đổi một số điều khoản

nhằm tháo gỡ những vướng mắc cho các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài. Tuy nhiên, theo một số nhà đầu tư thì việc mở rộng, thông thoáng về cơ sở pháp lý là đúng và cần thiết, nhưng những văn bản dưới luật còn quá chặt chẽ. Do đó, vấn đề đặt ra là làm thế nào để thu hút được nhiều dự án đầu tư nước ngoài trong bối cảnh cạnh tranh khu vực đang ở giai đoạn quyết liệt. Hiện nay, các nước trong khu vực cũng đang nỗ lực cải cách cơ cấu kinh tế, cùng những cơ sở hành lang pháp lý cho phù hợp với tình hình mới, nhằm cải thiện môi trường đầu tư. Vấn đề các nhà đầu tư quan

Biển: nguồn tài nguyên to lớn

các nước trong khu vực đến hai, ba thế hệ. Chính điều này đã dẫn đến những sản phẩm làm ra chất lượng thấp, không có khả năng cạnh tranh trên thị trường trong nước và quốc tế. Đã có không ít chuyên gia cảnh báo rằng, nếu không tỉnh táo, các khu công nghiệp Việt Nam sẽ là bãi thải công nghiệp của các nước phát triển. Điều này có hay không chỉ có người trong cuộc mới hiểu được.

Hai là, xây dựng chiến lược quảng bá, giới thiệu thương hiệu, sản phẩm hàng hóa Việt Nam trên thị trường quốc tế. Đây là một vấn đề quan trọng trong kinh doanh, tiếp thị mà trong một thời gian dài

tâm hiện nay là các khoản chi phí sản xuất và dịch vụ ở nước ta còn cao hơn rất nhiều so với các nước khác trong khu vực như Malaysia, Indonesia, Thái Lan... từ 20 -30% về giá điện, nước, vận tải, bưu chính... Đây là những vấn đề cần được xem xét, nghiên cứu, từng bước tháo gỡ để các nhà đầu tư yên tâm khi vào làm ăn tại nước ta.

Thứ tư, phát huy tiềm năng, thế mạnh của một quốc gia biển, tiến ra biển Đông, làm giàu từ biển. Nguồn tài nguyên trên đất liền đang dần cạn kiệt bởi hàng ngàn năm nay chúng ta đã quá lạm dụng trong khai thác. Với thế mạnh của một quốc gia có diện tích vùng biển rộng gấp 3 lần diện tích đất liền thì việc tìm kiếm, khai thác tài nguyên vùng biển là vấn đề quan trọng cần phải đặt lên hàng đầu. Các nước có nền kinh tế phát triển trên thế giới và trong khu vực phần lớn là các nước có biển. Vậy tại sao chúng ta không mạnh dạn tiến ra biển, làm giàu từ biển. Chúng ta có thể làm giàu từ biển bởi một số ngành kinh tế mũi nhọn như: khai thác khoáng sản trong lòng biển, nuôi trồng, đánh bắt chế biến hải sản, du lịch sinh thái biển, đóng tàu biển, dịch vụ hậu cần kỹ thuật biển, đặc biệt là phát triển ngành vận tải biển... Đây là những thế mạnh của nước ta mà nhiều quốc gia trên thế giới không thể có. Do vậy, chúng ta cần mạnh dạn đầu tư phát triển các ngành kinh tế mũi nhọn biển. Riêng đối với ngành vận tải biển, cần phải từng bước phát triển Đội tàu biển quốc gia, mạnh và hiện đại, đủ sức cạnh tranh với các đội tàu trong khu vực và trên thế giới. Phần đầu đến năm 2010 nước ta có Đội tàu vận tải biển trọng tải 4-5 triệu tấn, bảo đảm vận chuyển 100% nhu cầu vận tải biển nội địa và 35-40% hàng xuất khẩu của nước ta, đồng thời tham gia tích cực vào thị trường thuê tàu thế giới.

Năm là, tiếp tục sắp xếp, đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả các doanh nghiệp nhà nước. Kinh tế nhà nước giữ vai trò quyết định trong việc giữ vững định hướng XHCN, ổn định và phát triển kinh tế, chính trị, xã hội của đất nước. Chính vì vậy, doanh nghiệp Nhà nước phải

không ngừng được đổi mới, phát triển và không ngừng nâng cao hiệu quả, giữ vị trí then chốt trong nền kinh tế, làm công cụ vật chất quan trọng để Nhà nước định hướng và điều tiết vĩ mô, làm lực lượng nòng cốt, góp phần chủ yếu để kinh tế Nhà nước thực hiện vai trò chủ đạo trong nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, làm chủ lực trong hội nhập kinh tế quốc tế. Mục tiêu, phát triển 2001-2010 mà Nghị quyết Hội nghị lần thứ ba BCH TƯ khóa IX xác định là: "Sắp xếp, đổi mới, phát triển, nâng cao hiệu quả và sức cạnh tranh của doanh nghiệp nhà nước, để doanh nghiệp nhà nước góp phần quan trọng bảo đảm các sản phẩm, dịch vụ công ích thiết yếu của xã hội và nhu cầu thiết yếu của Quốc phòng, An ninh, là lực lượng nòng cốt đẩy nhanh tăng trưởng kinh tế và tạo nền tảng cho sự nghiệp công nghiệp hóa-hiện đại hóa đất nước theo định hướng XHCN".

Sáu là, coi trọng công tác quản lý điều hành chính sách tài chính ở tầm vĩ mô. Bài học kinh nghiệm về các cuộc suy thoái kinh tế trên thế giới trong những năm qua cho thấy đều bắt nguồn từ các cuộc khủng hoảng về tài chính. Chính sách tài chính, tiền tệ là đòn bẩy của nền kinh tế của mỗi quốc gia. Đối với nước ta, qua 15 năm đổi mới, trên mặt trận tài chính đã giành được những thành công đáng kể.

Thu ngân sách không những đảm bảo đủ nguồn chi tiêu dùng thường xuyên của nhà nước mà còn có tích lũy để đầu tư phát triển, tăng cường dự trữ, củng cố tiềm lực tài chính. Tuy nhiên trước yêu cầu phát triển ngày càng cao của nền kinh tế đất nước, chúng ta cần phải tiếp tục củng cố và phát triển chính sách tài chính quốc gia mạnh mẽ hơn nữa. Nhà nước cần có chính sách tài chính hợp lý, vừa chặt chẽ, vừa thông thoáng để có khả năng thu hút các dự án đầu tư nước ngoài vào Việt Nam. Mặt khác, có khả năng thu hút vốn nhân rồi trong xã hội và nguồn vốn từ nước ngoài chuyển về để đầu tư phát triển sản xuất.

Trong các nguy cơ mà Đại hội Đảng IX nêu ra thì nguy cơ tụt hậu về kinh tế là khá rõ và khó tránh khỏi, bởi điểm xuất phát của nền kinh tế nước ta quá thấp so với các nước khác trong khu vực. Do đó, hạn chế và tránh nguy cơ tụt hậu về kinh tế là nhiệm vụ nặng nề và không kém phần khó khăn gian khổ. Cuộc chiến chống nguy cơ tụt hậu cũng quan trọng và quyết liệt như chống nguy cơ chệch hướng, nguy cơ diễn biến hòa bình, chiến tranh xâm lược. Song dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội Đảng IX và sự nỗ lực của cả hệ thống chính trị, chúng ta tin rằng con thuyền cách mạng Việt Nam sẽ tránh được thác ghềnh của nguy cơ tụt hậu để đi tới đích vinh quang. □

Phương tiện vận chuyển!

